

trampled upon, killed. -3 Rubbed off, removed. (See मृद्).

मृदिनी Good or soft earth.

मृद् *f.* [मृद्यते मृद् कर्मणि क्तिप्] 1 Clay, earth, loam; आमोदं कुसुमभवं मृदेव धत्ते मृद्गन्धं न हि कुसुमानि धारयन्ति Subhāṣ.; प्रभवति शुचिर्बिम्बोद्ग्राहे मणिर्न मृदां चयः U. 2. 4. -2 A piece of earth, lump of clay; मृदः शुद्धिमभीप्सता Ms. 5. 136. -3 A mound of earth. -4 A kind of fragrant earth. -**Comp.** -**कणः** a small clod or lump of earth. -**करः** a potter. -**कांस्यम्** an earthen vessel. -**किरा** an earthworm. -**क्षारम्** a radish. -**ग** *a.* growing in clay. (-**गः**) a kind of fish. -**घटः** an earthen pot, pitcher. -**चयः** (**मृच्चयः**) a heap of earth. -**पत्रः** a potter. -**पात्रम्**, -**भाण्डम्** earthen-ware, a vessel of clay. -**पिण्डः** a clod of earth, a lump of clay. बुद्धिः 'clod-pated', a blockhead; मया च मृत्पिण्डबुद्धिना तथैव गृहीतम् S. 6. -**प्रक्षेपः** scattering earth over (for purification); मृत्प्रक्षेपेण शुध्यति Ms. 5. 125. -**फली** Costus Speciosus (कोष्ठ). -**लोष्टः** a clod of earth. -**शकटिका** (**मृच्छकटिका**) a small car of earth, a toy-cart; (it is the name of a celebrated play by Sūdraka). -**स्तोमः** a heap of earth.

मृत्न (**पम**) *y a.* Earthen; स मृत्मध्ये वीतहिरण्यत्वात् पात्रे निधायाध्यमनर्घशीलः R. 5. 2.

मृदङ्कुरः (**रुः**) The green pigeon.

मृदङ्गः [मृद्-अङ्गच् क्चिच्] 1 A kind of drum or tabor; वीणाविणुमृदङ्गानि पुरं प्रविशति प्रभौ Bhāg. 10. 50. 38. -2 A bamboo-cane. -3 Noise. -**Comp.** -**केतुः** N. of Yudhiṣṭhira (धर्मराज); मृदङ्गकेतोस्तस्य त्वं तेजसा निहतः पुरा Mb. 7. 156. 18. -**फलः** the breadfruit tree. -**फलिनी** (=मृदङ्गी) a species of plant (Mar. घोसाळी).

मृदर *a.* 1 Sporting, sportive. -2 Transient, evanescent.

मृदवम् Contrasting excellence or merit of any kind with demerit.

मृदा See मृद्. -**Comp.** -**करः** a thunderbolt.

मृदु *a.* [मृद्-कु] (-**दु** or -**द्वी** *f.*; compar. मदीयस्; superl. मदिष्ठ) 1 Soft, tender, supple, pliant, delicate; मृदु तीक्ष्णतरं यदुच्यते तदिदं मन्मथ दृश्यते त्वयि M. 3. 2; अथवा मृदु वस्तु हिंसितुं मृदुनैवारभते प्रजान्तकः R. 8. 45, 57; S. 1. 10; 4. 11. -2 Soft, mild, gentle; न खरो न च भूयसा मृदुः R. 8. 9; बाणं कृपामृदुमनाः प्रतिसंजहार 9. 57 'with his mind softened with pity'; तं कृपामृदुरवेक्ष्य भार्गवम् 11. 83; S. 6. 1; महर्षिर्मृदुतामगच्छत् R. 5. 54 'relented'; खातमूलमनिलो नदीरथैः पातयत्यपि मृदुस्तटदुमम् 11. 76 'even a soft or gentle breeze' &c. -3 Weak, feeble; सर्वथा मृदुरसौ राजा H. 3; ततस्ते मृदवोऽभूवन् गन्धर्वाः शरपीडिताः Mb. -4 Moderate. -5 Blunt. -6 Slow. -7 (In astr.) Situated in the upper apsis. -**दुः** The planet Saturn. -**दु** *n.* 1 Softness,

gentleness. -2 A kind of iron. -**दु** *ind.* Softly, gently, in a sweet manner; स्वनसि मृदु कर्णान्तिकचरः S. 1. 23; वादयते मृदु वेणुम् Git. 5. -**Comp.** -**अङ्ग** *a.* of delicate limbs. (-**ङ्गी**) a delicate woman. -**अवग्रहः** a particular slight separation of the members of a compound. -**उच्चम्** (in astr.) the upper apsis of a planet's course. -**उत्पलम्** the soft *i. e.* blue lotus. -**कण्टकः** a kind of sheat-fish. -**काष्णायसम्**, -**कृष्णायसम्** soft-iron, lead. -**कोष्ठ** *a.* having bowels which are relaxed or easily affected by medicines. -**गमन** *a.* having a gentle or lounging gait. (-**ना**) a goose, female swan. -**गिर्** *a.* soft-voiced. -**चर्मिन्**, -**छदः**, -**त्वच्**, -**त्वचः** *m.* a kind of birch tree. -**तीक्ष्णम्** the नक्षत्रस कृत्तिका and विशाखा. -**पत्रः** a rush or reed. -**पर्वकः**, -**पर्वेन्** *m.* a reed, cane. -**पुष्पः** the Śirīṣa tree. -**पूर्व** *a.* gentle at first, bland, coaxing. -**फलम्** N. of a plant (विकङ्कत). -**भाषिन्** *a.* sweet-speaking. -**युद्ध** *a.* fighting lazily. -**रोमन्** *m.*, -**रोमकः** a hare. -**वर्गः**, -**गणः** the group of the Nakṣatras अनुराधा, मृगशिरस्, चित्रा and रेवती. -**सारा**, -**रम्** Thespesia Populnea (Mar. पारसा पिपल). -**सूर्य** *a.* (a day) on which the sun shines mildly; मृदुसूर्याः सुनीहाराः.....दिवसा भान्ति सांप्रतम् Rām. 3. 16. 12. -**स्पर्श** *a.* soft to the touch. -**हृदय** *a.* kind.

मृदुक *a.* Soft, gentle.

मृदुता 1 Softness, tenderness. -2 Weakness.

मृदुल *a.* 1 Soft, tender, delicate. -2 Mild, gentle. -**लम्** 1 Water. -2 A variety of aloe-wood.

मृदुन्नकम् Gold.

मृद्वी, **मृद्वीका** A vine or bunch of grapes; वाचं तदीयां परिपीय मृद्वीं मृद्वीकया तुल्यरसां स हंसः N. 3. 60; मृद्वीका रसिता सिता समशिता...Bv. 4. 13, 37; Mb. 7. 64. 7.

मृध् 1 U. (मर्धति-ते) 1 To be moist, or to moisten. -2 Ved. To hurt, kill. -3 To disregard.

मृध् *f.* Ved. 1 Battle, fight; भक्तिमान् स्वामिनि मृधे शक्तिमानतिकोपनः Śiva B. 22. 13. -2 An enemy.

मृधस् *n.* Ved. 1 War; दैत्यराजस्य च ब्रह्मन् कस्माद् हेतोरभून्मृधः Bhāg. 3. 14. 3. -2 Contempt, disregard.

मृधम् War, battle, fight; सत्त्वविहितमतुलं मुजयोर्बलमस्य पश्यत मृधेऽधिक्युपतः Ki. 12. 39; हत्वा निवृत्ताय मृधे खरादीन् R. 13. 65; Mv. 5. 13. -**Comp.** -**भू** *f.* a field of battle.

मृश् 6 P. (मृशति, मृष्ट) 1 To touch, handle. -2 To rub, stroke. -3 To consider, reflect, deliberate.

मृष् I. 1 P. (मर्षति) To sprinkle. -II. 1 U. (मर्षति-ते) 1 To bear, endure &c. (usually 4 U.). -2 To sprinkle. -III. 4, 10 U. (मृष्यति-ते, मर्षयति-ते, मर्षित) 1 To suffer, bear, endure, put up with; न मर्षयन्ति चात्मानं संभावयितुमात्सना Rām. 6. 65. 4; तत्किमिदमकार्यमनुष्ठितं देवेन-लोको न